Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE NEUVOSTORAPORTTI EUE2019-01269

EUE Heikka Jenni(UM), Turkia Riikka-Maria(UM), Korhonen Pasi(UM), Kiviniemi Antero(UM)

18.03.2019

Asia
Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto (TSTK) 15.3.2019

Kokous
15.03.2019 - 15.03.2019

Työ- ja sosiaaliministerit keskustelivat neuvoston kokouksessa eurooppalaisen ohjausjakson talvipaketista. Samalla hyväksyttiin yhteinen työllisyysraportti ja päätelmät vuotuisesta kasvuselvityksestä ja yhteisestä työllisyysraportista. Komissio esitteli neuvostolle helmikuussa annetut maaraportit.
Lisäksi neuvosto hyväksyi osittaisen yleisnäkemyksen Euroopan globalisaatiorahastosta.
Toinen poliittinen keskustelu käytiin Euroopan sosiaalisesta ulottuvuudesta vuoden 2020 jälkeen.
Lounaskeskustelu koski aikuisväeston osaamisen kehittämistä, jota pohjusti komission tiedonanto taitojen parantamista koskevan suosituksen edistymisestä.
Puheenjohtaja kertoi myös käynnissä olevien lainsäädäntöneuvottelujen etenemisestä. EU:n sosiaalinen ulottuvuus on edennyt huomattavasti mm. Euroopan työviranomaista (ELA), esteettömyysdirektiiviä, työ- ja ykistyiselämän tasapainoa, syöpää aiheuttavia aineita sekä työloja koskevien kolmikantasopujen myötä. 12 jäsenvaltiota tuki voimakkaasti sosiaaliturvan koordinointisääntöjen uudistamisen nopeaa lopppuun viemistä.

Neuvoston kokouksen puheenjohtajana toimi Romanian työ- ja sosiaaliministeri Marius-Constantin Budăi. Neuvoston kokous oli kokonaisuudessaan julkinen.

1. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin puheenjohtajan esittämällä tavalla.

2. A-kohtien hyväksyminen

A-kohtien luettelon asiat hyväksyttiin keskusteluitta.

Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo

3. Eurooppalainen ohjausjakso 2019

a) Työllisyys- ja sosiaalipolitiikan painopisteet: poliittinen ohjaus vuonna 2019
i) Yhteinen työllisyysraportti
ii) Päätelmät vuotuisesta kasvuselvityksestä ja yhteisestä työllisyysraportista 2019
Hyväksyminen

Yhteinen työllisyysraportti ja päätelmät vuotuisesta kasvuselvityksestä ja yhteisestä työllisyysraportista 2019 hyväksyttiin

b) Maaraportit 2019
Komissio esittelee

Puheenjohtaja kertoi, että keskustelun pohjaksi annetussa taustapaperissa on ohjausjaksoa haluttu tarkastella ottaen huomioon sosiaalisten oikeuksien pilari. Erityiset kysymykset koskivat työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen yhteyttä, paikallisia työllisyysaloitteita tukevien EU-välineiden tarvetta sekä tehokkaimpia työllisyyttä parantavia toimia.

Komissaari Dombrovskis kertoi, että ohjausjakson maaraportit on annettu tilanteessa, jossa kehitys on ollut hyvää, mutta joissain maissa hyvä kehitys on hidastunut. Joukossa maissa on vielä makrotaloudellisia epätasapainoja, mutta vain kahdessa maassa (EL, CY) epätasapainot ovat suuria. Komissaari Thyssen korosti, että talouskasvu ei näy kaikissa kotitalouksissa: työttömyyttä ja köyhyyttä on vielä monissa paikoissa. Sosiaalisen pilarin tavoitteet on muutettu konkreettiseksi tarkasteluksi. Komissaari painotti, että nyt pitäisi keskittyä sen toimeenpanoon. Yhteinen työllisyysraportti osoittaa, että mm. työn laatua ja työmarkkinoille osallistumista täytyy kehittää ja osaamiseen investoimista lisätä. Maaraportin liitteenä oleva investointitarkastelu on pohja EU-rahoitteisten ohjelmien neuvotteluille.

Työllisyyskomitean (EMCO) puheenjohtaja toisti myös, että kasvusta huolimatta hyvä kehitys ei näy tasaisena kaikkialla. Siten suositusten toimeenpano on tärkeää kaikkialla EU:ssa. On oleellista tarjota osaamisen kehittämistä erityisesti niille, joilla on heikommat mahdollisuudet päästä koulutukseen. Julkisten työvoimapalvelujen kehittämisessä on kuitenkin nähty edistystä. Myös työmarkkinajärjestöjen välinen vuoropuhelu on tärkeää uudistuksia tehtäessä.

Sosiaalisen suojelun komitean (SPC) puheenjohtaja totesi, että nykyinen taloudellinen ilmapiiri antaa hyvän mahdollisuuden edistää köyhyyttä torjuvia politiikoita. Sosiaalisen osallisuuden lisäämisessä erityisryhmiä ovat vammaiset henkilöt ja maahanmuuttajat. Aktivointiin ja työhön pääsyyn lisäksi pitää kehittää veropolitiikkoja. Sosiaalisten investointien pitää tukea kehitystä, ml. sosiaaliturvajärjestelmien uudistaminen.

Aiheesta käytiin lähes täysi keskustelukierros, jonka aloitti Suomi. Ministeri Lindström korosti puheenvuorossaan työn kannattavuuden tärkeänä tavoitteena työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen täydentävyyttä edistettäessä. Ministeri toi esille myös monialaiset palvelut, ml. koulutuspalvelut, työllistymisen edistämisessä. Nuorille tarkoitettu ohjaamo-malli on esimerkki hyvin toimivasta palvelujen yhteistyöstä. Työttömyys ja kohtaanto-ongelma ovat haasteita, joiden hoidosta eurooppalaiset maat voivat oppia toisiltaan. Ministeri Lindström painotti myös työvoimapalvelujen tehokkuutta ja osatyökykyisten tarpeiden kartoittamista.

Useat valtuuskunnat totesivat, että sosiaalisten oikeuksien pilari on hyvä kompassi sosiaalisen kehityksen tavoitteiden edistämisessä. Oleellista on kuitenkin keskittyä sen aitoon toimeenpanoon. Samalla kuitenkin monet totesivat, että olemassa olevat välineet - erityisesti ohjausjakso - ovat riittäviä välineitä EU:n tasolla. Myös toisilta oppimista pidettiin EU:n puitteissa hyvänä käytäntönä. Jotkut muistuttivat kuitenkin EU:n rahoitusvälineiden tarpeesta työllisyyden ja muun sosiaalisen

ulottuvuuden edistämisessä. Erityisinä keinoina nostettiin mm. räätälöidyt aktiivitoimenpiteet työttömille, osaamisen kehittäminen ja elinikäinen oppiminen sekä tehokkaat työllisyys- ja sosiaalipalvelut. Joissain maissa on parannettu vähimmäispalkkatasoa. Erityisryhmistä mainittiin osatyökykyiset ja maahanmuuttajat. Myös sukupuolten tasa-arvon edistämistä pitivät monet tärkeänä tavoitteena. Jotkut toivat esille tarpeen osaamistarpeiden ennakoinnille ja digitalisaatioon sopeutumiseen sekä työpaikkojen laadun. Myös työmarkkinajärjestöjen tärkeä rooli korostui joissain puheenvuoroissa.

Lainsäädäntökäsittelyt

4.Asetus Euroopan globalisaatiorahastosta (EGR)
Osittainen yleisnäkemys 6842/19, 9701/18, + COR 1 REV 1, + ADD 1, + ADD 1 COR 1 REV 1

Asetuksesta Euroopan globalisaatiorahastosta hyväksyttiin osittainen yleisnäkemys. Suomi pidättäytyi äänestämästä, kuten myös UK. Keskustelut rahastosta jatkuvat seuraavan mandaatin aikana.

Ehdotukseen kriittisesti suhtautuvat maat NL, SE ja DK korostivat muun muassa, ettei rahastoa voida erottaa MFF-neuvotteluista ja että kuluja tulisi arvioida tarkasti. Lisäksi kriittisesti suhtautuvat maat mainitsivat, että eivät tukeneet soveltamisalan laajentamista ja rahaston tulisi rajoittua ainoastaan globalisaatiovaikutuksiin. Jotkut maat mainitsivat, että EGR:n sulauttaminen ESR-rahastoon oli vielä mahdollisuus.

Muutoksiin positiivisesti suhtautuvat maat, kuten ES ja IT kiittivät soveltamisalan laajentamista ja korostivat, että myös muilla ilmiöillä kuin globalisaatiolla oli merkitystä työllisyyden kannalta. Rahastoa kiiteltiin yleisesti osoitukseksi eurooppalaisesta solidaarisuudesta, joka kykeni reagoimaan nopeasti rakennemuutoksiin.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

5.Euroopan sosiaalinen ulottuvuus vuoden 2020 jälkeen
Periaatekeskustelu 6622/19

Puheenjohtaja totesi EU:n talouskehityksen hyväksi mutta korosti köyhyysriskin merkittävyyttä. Kasvu ei hyödytä kaikkia. Keskeinen EU:n politiikkaviesti tulee olla toiminta lähelle kansalaisia. EU:n sosiaalista ulottuvuutta tulee voimistaa. Nyt on oikea aika keskustella EU:n sosiaalisen tulevaisuudesta. TSTK keskustelun viestit menevät EU:n jäsenmaiden ja hallitusten päämiesten epäviralliseen 9.5. Sibiussa järjestettävään kokoukseen.

CION korosti talousvakauden ja luottamuksen merkitystä. Sosiaalinen dimensio kytkeytyy tähän. Elinolojen ja elämän parantaminen kaikille on keskeistä. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari on sosiaalisen ulottuvuuden ydin. Komissio korosti myös kestävän kehityksen tavoitteiden merkittävyyttä ja viittasi komission tuoreeseen kestävää kehitystä koskevaan reflektiopaperiin. Edistymistä EU:ssa on tapahtunut mutta haasteita on edelleen, kuten esimerkiksi osallistava kasvu ja uudet työmuodot. Riskinä on tuloerojen kasvu sekä eriarvoisuus. Tarvitaan sulavaa, hallittua muutosta kaikkialla EU:ssa. Tärkeää varmistaa tasapaino sosiaali-, talous- ja ympäristöpolitiikoiden välillä pitkän aikajänteen perspektiivistä.

EMCO ja SPC totesivat aloittaneensa Eurooppa 2020 strategian analyysin ja ovat valmiita tukemaan ministereiden tulevaisuuskeskustelua EU:n sosiaalisesta ulottuvuudesta. Arvioivat prosessin aikana

myös komiteoiden omaa toimintaa ja ovat valmiita sitä kehittämään kuten myös semesterin puitteissa käytettäviä indikaattoreita.

Käydyssä keskustelussa korostettiin EU:n sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamisen merkittävyyttä ja peräänkuulutettiin EU:lle uutta strategiaa, jossa on mukana vahva sosiaalinen ulottuvuus. Maiden erityispiirteitä ja rakenteita sekä sosiaalipartnereiden roolia sosiaalisektorilla on kuitenkin tärkeä kunnioittaa. Etenkin DK ja SE korostivat tätä ja painottivat, ettei uusiin lainsäädäntöaloitteisiin ole tarvetta CR ja CY olivat kuitenkin eri mieltä lainsäädännön osalta ja nostivat esille laadukkaan lainsäädäntötyön merkittävyyden etenkin sukupuolten välisen tasa-arvon alueella. NL korosti subsidiariteetin kunnioittamista mutta painotti samalla, että positiiviset ja negatiiviset rajat ylittävät vaikutukset tekevät EU yhteistyön välttämättömäksi.

Useassa puheenvuorossa painotettiin Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin eteenpäin viemistä ja semesterin roolia tässä keskeisenä poliittisen keskustelun välineenä. TSTK:n roolia Semesterissa korostettiin. LU totesi, ettei päätöksiä sosiaalisektorin osalta tule tehdä ECOFIN:n toimesta. BE peräänkuulutti SPC ja EMCO komiteoiden linkittämistä vahvasti mukaan EU:n sosiaalisen ulottuvuuden tulevaisuuden pohdintaan. NL korosti ylöspäinsuuntautuvan sosiaalisen ja taloudellisen konvergenssin välttämättömyyttä EU:lle ja EMU:lle.

Sosiaalisen pilari ei tulisi olla kertaluonteinen poliittinen nosto vaan sen toimeenpanoon tulee panostaa. Puheista tulisi siirtyä käytännön tekoihin EU:n sosiaalisen roolin vahvistamiseksi. Monessa puheenvuorossa peräänkuulutettiin lisäksi oikeudenmukaista (fair) unionia.

FI korosti poikkisektoraalisen yhteistyön merkittävyyttä ja nosti esille hyvinvointitalouden käsitteen. Suomi peräänkuulutti eteenpäin suuntaavaa, pitkän aikajänteen EU strategiaa, joka edistää kestävää kasvua, työllisyyttä ja hyvinvointia sekä mm. tukee sisämarkkinoiden toimivuutta.

FR korosti EU:n sosiaalisen ulottuvuuden merkittävyyttä koko EU projektin ytimessä. Se totesi, että EU kansalaiset odottavat tätä. FR korosti talouden ja sosiaalisen aspektin rinnakkaisuutta. Tarvitaan uusi strategia EU:lle 2020 strategian jälkeen. Tarvitaan enemmän koordinaatiota ja myös koheesiota. Työntekijöiden suojelu ja sosiaalisen suojelun kattavuus, työntekijöiden vapaa liikkuvuus ja oikeudenmukainen kilpailu ovat Euroopan Sosiaalisten oikeuksien pilarin pohjana ja niitä tulee edistää. Inhimilliseen pääomaan investointi on keskeistä EU:lle. FR nosti esille digitalisaation ja sen edellyttämän osaamisen

DE korosti, että sosiaalinen ulottuvuus tulisi olla kattavasti esillä Eurooppa Neuvostossa. Sosiaalinen ulottuvuus on koko EU:n tuotemerkki (trademark) ja nyt se puuttuu Eurooppa Neuvoston asialistoilta. Sosiaalinen ulottuvuus on EU kansalaisille tärkeä asia. Pitkän aikajänteen työssä tämä on tärkeä huomioida. Jäsenmaissa on isoja ero taloustilanteessa. On tärkeä päästä ylöspäin suuntautuvaan konvergenssiin kestävän talouden pohjalta. DE korosti Euroopan Sosiaalisen pilarin merkitystä. Se korosti maiden lähtötasojen huomioivaa minimistandardien laatimisen merkitystä.

Mm. IT ja AT korostivat laajan 2030 agenda ottamista uuden EU strategian pohjaksi. Tarvitaan kestävän kehityksen raamit, jossa sosiaalinen pilari on vahvempi kuin se nyt on

Muut asiat

6.a) Sosiaalialan kolmikantahuippukokous
Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia

> 20.3. työmarkkinajärjestöjen kanssa pidettävän sosiaalihuippukokouksen pääteemana on vahvempi, yhtenäinen ja eteenpäin katsova Eurooppa. Ensimmäinen keskustelunaihe on 50

vuotta työvoiman liikkuvuutta, mitä lähestytään hyvin toimivien työmarkkinoiden näkökulmasta. Toinen teema koskee investointeja syvempiin ja reilumpiin sisämarkkinoihin. Kolmas keskustelunaihe on työmarkkinajärjestöjen kanssa käytävän vuoropuhelun edelleen kehittäminen uutta työn maailmaa muokattaessa.

b) Neuvoston suositus taitojen parantamisesta - täytäntöönpano
Komission tiedotusasia 7199/19

Komissaari Thyssen päivitti ministereitä aikuisten osaamisen parantamista käsittelevästä neuvoston suosituksesta vuodelta 2016. Komissio julkaisi helmikuun lopussa arviointiraportin, jossa se analysoi suosituksen kansalliset täytäntöönpanosuunnitelmat. Arviointiraportti on osa laajempaa kokonaisuutta Euroopan ohjausjaksosta, jonka komissio julkaisi 27.2.

Thyssen totesi, että tällä hetkellä Euroopassa on 61 miljoonaa aikuista, joilla on vain perusasteen koulutus, ja joilla on vaikeuksia perustaitojen, kuten kirjoittamisen ja laskemisen kanssa. Komissaari kiitti jäsenmaita siitä, että osaamisen parantaminen on noussut keskustelun keskiöön useassa maassa. Thyssen korosti, että suosituksen tarkoitus oli korostaa niiden ryhmien tavoittamista, jotka eivät enää päässeet nuorisotakuun piiriin Hän mainitsi, että monet maat vahvistivat tällä hetkellä olemassa olevia käytäntöjään. Hän otti myös Suomen esimerkiksi hyvistä käytänteistä. Thyssen totesi, että monessa jäsenmaassa rahoitus osaamisen parantamista varten tulee Euroopan sosiaalirahastosta (ESF).

Yhteenvedossaan komissaari painotti, että vaikka positiivista edistystä on tapahtunut, osaamisen parantaminen on EU:ssa edelleen suuri haaste. Thyssenin sanoi, että komissio suositteli jäsenmaille jatkossa kolmivaiheista lähestymistapaa: 1) osaamisen arvioimista 2) räätälöityä oppimista 3) oppimistulosten validointia/todentamista.

c) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset

Puheenjohtaja tiedotti neuvoteltavana olevien lainsäädäntöhankkeiden etenemisestä kaudellaan. Nykyisen Euroopan parlamentin saapuessa vähitellen toimikautensa loppuun on neuvotteluissa puhallellut tekemisen ja sopimisen henki- Useasta ehdotuksesta on saavutettu kolmikantasopu.

(i) Tuotteiden ja palvelujen esteettömyysdirektiivi
14799/15 + ADD 1 – 3

Puheenjohtaja kertoi, että Euroopan parlamentti hyväksyi kolmikantasovun täysistunnossa 13.3.. Puheenjohtaja uskoi, että direktiivi auttaa oleellisesti vammaisten oikeuksien ja hyvän elämän toteutumista.

(ii) Direktiivi työ- ja yksityiselämän tasapainosta 8633/17
8633/17

Puheenjohtaja kertoi, että direktiivistä saavutettiin kolmikantasopu tammikuussa. Euroopan parlamentti äänestää sovusta 3.4.

(iii) Karsinogeenejä ja mutageenejä koskevan direktiivin tarkistaminen (kolmas erä)
7733/18 + ADD 1

Puheenjohtaja kertoi, että Euroopan parlamentti äänestää kolmikantasovusta maaliskuun lopulla.

(iv) Direktiivi avoimista ja ennakoitavista työoloista
16018/17

Puheenjohtaja kertoi, että kolmikantaneuvottelut vietiin läpi erittäin nopeasti. Väliaikainen sopu saavutettiin helmikuussa. Soputeksti on parhaillaan viimeisteltävänä, ja se on tarkoitus hyväksyä pian.

(v) Asetus Euroopan työviranomaisen perustamisesta
7203/18

Puheenjohtaja kertoi, että kolmikantasopu saavutettiin helmikuun puolivälissä. Puheenjohtaja uskoi, että viranomainen kykenee aloittamaan toimintansa nopeasti.

(vi) Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisasetusten (883/04 ja 987/09) tarkistaminen
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia 15642/16 + ADD 1 + ADD 1 REV 1

Puheenjohtaja kertoi, että seitsemäs trilogi järjestettiin 12.3., ja että kahdeksas järjestetään 19.3. Molemmat lainsäätäjät ovat hakeneet sopua, mutta haasteet ovat ilmeiset. Puheenjohtajan tavoitteena on realistinen ja toimeenpantava kompromissi, jolla on takanaan kansalaisten tuki.

Komissaari Thyssen totesi puheenvuorossaan, että Romanian puheenjohtajuuskaudella on otettu tärkeitä askelia EU:n sosiaalisen ulottuvuuden kehittämisessä lainsäädännön osalta. Puheenjohtajamaa on ponnistellut valtaisasti. Komissaari huomautti, että monivuotisten rahoituskehysneuvottelujen lisäksi vain sosiaaliturvan koordinointisääntöjen uudistaminen on yhä pöydällä lainsäädäntöneuvotteluissa. Komissio totesi, että neuvotteluissa on pysyttävä varovaisena ja koherenttina. Työvoiman liikkuvuuden tulee pysyä oikeudenmukaisena. Komissaari totesi tiedostavansa, että mikäli neuvottelusopu saavutetaan, kaikki tahot eivät ole siihen tyytyväisiä. Komissaari katsoi, ettei momentumia pidä kuitenkaan hukata. Liikkuvuus on kaksinkertaistunut viime vuosina, joten sääntöjä tulee selkeyttää ja rahoitustasapaino turvata.

Jäsenvaltiot onnittelivat puheenjohtaja maata erinomaisista tuloksista lainsäädäntöneuvotteluissa. 12 maata ilmaisi voimakkaan tukensa myös sosiaaliturvaneuvottelujen loppuunsaattamiselle nykyisen Euroopan parlamentin kaudella. Ne katsoivat, että sääntöjen uudistamista ei tule viivästyttää. Uudistus vastaa niiden mukaan sosiaaliturvaetuuksien kehitystä ja uudistamista sekä auttaa torjumaan sosiaaliturvaetuuksilla pelaamista. 6 jäsenvaltiota puolestaan katsoi, ettei neuvotteluja tulee kiirehtiä. Ne olivat erityisesti huolissaan työttömyysturvaa koskevista säädöksistä sekä tekstin selkeydestä ja toimeenpantavuudesta.

d) Sähköinen sosiaaliturvatiedon vaihto (EESSI)
Komission tiedotusasia

Puheenjohtaja ja komissio kertoivat myös sosiaaliturvan koordinoinnin edellyttämän tietojenvaihdon sähköistämisestä nk. EESSI-hankkeen puitteissa. Hanke tehostaa ja täsmentää vähitellen tätä koordinoinnin ytimen sujuvuutta ja korvaa erityisesti tietojenvaihtoon vuosikymmeniä käytetyt paperilomakkeet. Näin jäsenvaltioiden välinen laskutus helpottuu ja väärinkäytöksiä kyetään torjumaan tehokkaasti. Ensi heinäkuussa hankkeen osalta otetaan merkittävä askel, kun tietoa vaihdetaan ensimmäistä kertaa enemmän sähköisesti kuin paperilla. Tosin tuolloin vasta hieman yli puolet jäsenvaltioista ovat valmiita ko. askelen ottamiseen.

e) Korkean tason konferenssi EU:n puitteistosta kansallisille romanien osallistamisstrategioille (Bukarestissa 4.-5.3.2019)
Puheenjohtajan tiedotusasia

Puheenjohtaja kertoi myös 4.3. Bukarestissa järjestämästään romanien yhteiskunnallista sitouttamista koskevasta tilaisuudesta. Romanien asuminen, terveys ja koulutus vaatii vielä huomattavia ponnisteluja. Komissiolta peräänkuulutetaan uutta aloitetta asian suhteen 2020.

Suomen edustajat
Työministeri Jari Lindström
Minna Kivimäki, pysyvän edustajan sijainen, EUE
Antero Kiviniemi, EUE
Pasi Korhonen, EUE
Riikka-Maria Turkia, EUE
Jenni Heikka, EUE

Liisa Heinonen, TEM
Jami Arvola, TEM
Tiina Heinilä, TEM

Tiina-Kaisa Haanpää, STM
Maria Oksa, STM

Ville Korhonen, VNK

Asiakirjat
Mainittu ao.asiakohdassa

Liitteet

Viite

Asiasanat	työllisyys- sosiaalipolitiikka- terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto
Hoitaa	**STM, TEM**
Tiedoksi	EUE, OKM, OM, UM, VM, VNK, YM